

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:

Перший проректор,

полковник внутрішньої служби, к.ю.н.,

доцент

Олександр ОЛІЙНИК

«___» _____ 2020 р.

СИЛАБУС

навчального курсу «Організація виробництва»

спеціальність 051 «Економіка»

форма навчання: денна

РОЗРОБНИК:

викладач

Поцелуйко І.В. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри економіки та
соціальних дисциплін

Протокол № __ від «__» _____ 2020 р.

Кредити та кількість
годин:

4 кредити ECTS; години: 20 години лекцій, 20
годин семінарських занять, 20 годин практичних
занять та 60 годин самостійна робота.

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

**СИЛАБУС
навчального курсу «Організація виробництва»
спеціальність 051 «Економіка»
форма навчання: денна**

Кредити та кількість годин: 4 кредити ECTS; години: 20 години лекцій, 20 годин семінарських занять, 20 годин практичних занять та 60 годин самостійна робота.

Чернігів – 2020

Анотація курсу

В умовах реформування національної економіки ефективність та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання, головним чином, залежить від рівня організації виробництва, тобто від координації дій усіх елементів виробничої системи. Дисципліна «Організація виробництва» спрямована на визначення основних принципів і процесів організації виробництва високоякісної конкурентоспроможної продукції, а також закономірностей розвитку та удосконалення виробництва.

Сучасні підходи до ринкового господарювання ставлять перед виробництвом конкретну мету: випуск певних видів продукції, що за своєю номенклатурою, кількістю, якістю та ціною відповідатиме існуючому ринковому попиту на ринку.

Тому завданнями виробництва є: комплексне та систематичне підвищення рівня його організації, гнучкості реагування на зміни ринкового попиту, мобільності проектування та освоєння нових видів продукції; підтримання оптимальності та ритмічності функціонування з найменшими витратами; забезпечення високої культури трудової діяльності персоналу, спрямованої на точне і своєчасне виконання замовлень належної якості.

Головним завданням навчальної дисципліни є теоретична та практична підготовка фахівців з найактуальніших питань організації виробництва і підприємницької діяльності; навчання їх методам наукового пізнання, дослідження й обґрунтованого підходу до вирішення складних питань розвитку галузі; розвитку у студентів економічного мислення з тим, щоб вони мали змогу об'єктивно оцінювати ті чи інші заходи і засоби, визначити їх економічну ефективність з огляду на зниження витрат та зростання прибутковості виробництва. Основними завданнями навчальної дисципліни є: – вивчення основних понять, систем і інструментарію організації виробництва; – набуття практичних навичок з організації виробничих систем; – формування нового економічного мислення, спрямованого на підготовку висококваліфікованих фахівців.

Мета курсу

Метою вивчення дисципліни «Організація виробництва» є набуття та закріплення отриманих теоретичних та практичних навичок; розуміння економічних закономірностей та принципів управління виробництвом; засвоєння методології економічної оцінки доцільності рішень у галузі створення, виробництва та збуту продукції.

Організація навчання
Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Предмет, мета та зміст курсу	10	2	2	-	6
2	Виробнича структура підприємства	14	2	2	4	6
3	Форми раціональної організації виробництва	12	2	2	2	6
4	Виробничий процес і принципи його організації	14	2	2	2	8
5	Виробничий цикл і види руху предметів праці	14	2	2	4	6
6	Типи і методи організації виробництва	18	4	4	4	8
7	Наукова організація праці	12	2	2	-	6
8	Організація допоміжних та обслуговуючих виробництв	14	2	2	2	8
9	Організація матеріально-технічного забезпечення виробництва та збуту готової продукції	14	2	2	2	6
Всього годин за курсом		120	20	20	20	60

Завдання до семінарів, практичних занять та самостійна робота

ТЕМА 1. Предмет, мета та зміст курсу

Питання до семінарського заняття:

1. Сутність та суспільне значення виробництва.
2. Виробництво і виробнича діяльність.
3. Сутність організації виробництва.
4. Взаємозв'язок технології та організації виробництва.
5. Предмет, об'єкт та методи курсу.
6. Історія розвитку теорії та практики організації виробництва.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Об'єктивна необхідність організації виробництва в сучасних умовах.
2. Раціональна організація виробництва як основа досягнення його цілей.
3. Організація виробництва на різних етапах розвитку промисловості.
4. Види підприємств та основні завдання їх діяльності.
5. Дослідження організації виробництва на різних етапах створення підприємства.
6. Особливості організації виробничої діяльності на підприємстві.
7. Загальна структура виробничих систем та їх класифікація.
8. Зовнішнє середовище виробничої системи.
9. Місце і роль організації виробництва на різних рівнях управління підприємством, його виробничою системою та їхніми підрозділами (структурними елементами).

Література: 1, 2, 3, 4, 7.

ТЕМА 2. Виробнича структура підприємства

Питання до семінарського заняття:

1. Просторові зв'язки у виробничому процесі.
2. Виробнича структура та її види.
3. Сутність та елементний склад структури.
4. Види виробничих структур підприємств.
5. Принципи формування виробничих структур.
6. Чинники виробничої структури.
7. Просторове розташування підприємства.
8. Принципи просторового розташування підприємства..

Ситуаційні задачі та вправи до практичного заняття:

Вправа 1. Визначте, яка організаційна структура управління характерна для наступних підприємств:

1.1. Розважальний комплекс «DJ» у своєму складі має чотири підрозділи: боулінг, дискотеку, ресторан і більярдну. У кожного підрозділу є свій керуючий: керуючий боулінгом, керуючий боулінгом та ін. Всі інші обов'язки, необхідні для існування перерахованих вище підрозділів, виконуються різними фахівцями обслуговуючих підрозділів: бухгалтерією, відділом кадрів, фінансовою службою.

1.2. «Теплиш» це невелике приватне підприємство, що займається виробництвом в'язаних виробів. У своїй структурі підприємство має три підрозділи: цех по виробництву пряжі, в'язальний цех, бухгалтерію. Начальники перерахованих вище підрозділів безпосередньо підпорядковуються директору підприємства.

1.3. Підприємство «Ласунка» займається виробництвом кондитерських виробів. У структурі підприємства є кілька виробничих цехів. Фінансову діяльність цехів контролює заступник директора з фінансів, виробничу діяльність - заступник директора з виробництва, заступник директора з маркетингу визначає, яку й у якій кількості продукцію варто виробляти цехам з урахуванням ринкової ситуації. Загальне керівництво підприємством здійснює директор.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Організація інтегрованих виробничих систем у просторі.
2. Сучасні виробничі структури підприємства та принципи їх побудови.
3. Тенденції розвитку виробничих структур в державі.
4. Оптимізація виробничої структури підприємств.
5. Критерії розташування виробничих об'єктів.
6. Форми спеціалізації виробничих підрозділів.
7. Підвищення конкурентоспроможності виробничої системи підприємства.
 8. Техніко-технологічна база підприємства як умова системного розвитку.
 9. Особливості взаємодії виробничої системи із зовнішнім середовищем у сучасних умовах господарювання.

Література: 1, 2, 3, 4, 7.

ТЕМА 3. Форми раціональної організації виробництва

Питання до семінарського заняття:

1. Принципи раціональної організації виробничого процесу.
2. Сутність диференціації виробництва.
3. Принцип пропорційності.
4. Прямоточність та ритмічність.
5. Основні фактори скорочення тривалості виробничого процесу.
6. Диспетчерське регулювання виробництва.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Визначити доцільність комбінування виробництва, якщо відомо, що собівартість одного виробу з урахуванням транспортних витрат на некомбінованому виробництві становитиме 1700 грн/шт., а обсяг виробництва — 10 тис. шт./рік. На комбінованому виробництві собівартість знижується до 1200 грн/шт., а обсяг випуску зростає до 100 тис. шт./рік. При цьому капітальні вкладення збільшаться з 45 млн грн до 290 млн грн. Нормативний коефіцієнт економічної ефективності капітальних вкладень $E_n = 0,15$.

Задача 2. Визначити річний економічний ефект і термін окупності витрат на проведення спеціалізації виробництва, якщо собівартість виробу знизилася з 540 до 512 грн/шт. При цьому транспортні витрати зросли з 16 до 32 грн/шт. Капітальні вкладення до спеціалізації становили 80 млн грн, а після спеціалізації — 232 млн грн. Обсяг випуску продукції спеціалізованого підприємства становитиме 6,5 млн шт./рік.

Практична частина

1. Концентрація промислового виробництва — це:
 - а) будь-яке розукрупнення підприємств;
 - б) зосередження випуску продукції на великих підприємствах;
 - в) централізація виробництва (об'єднання дрібних підприємств у великі);
 - г) зростання частки великих підприємств.
2. Форми кооперування промислових підприємств:
 - а) міжрайонне та внутрішньорайонне;
 - б) одиничне і комплексне;
 - в) постійне та разове;
 - г) міжгалузеве та внутрігалузеве.
3. Зазначте основні показники кооперування виробництва:
 - а) частка вартості напівфабрикатів, деталей, вузлів у повній собівартості;
 - б) кількість підприємств, з якими кооперує підприємство;
 - в) частка однорідної продукції у загальному обсязі продукції галузі, підприємства;
 - г) співвідношення внутрішньорайонного та міжрайонного кооперування.
- 11
4. Показниками рівня спеціалізації є:
 - а) частка основної продукції у загальному обсязі продукції підприємства;
 - б) частка спеціалізованих кадрів у їхній загальній кількості;
 - в) кількість груп і конструктивно-технологічних однорідних типів виробів, виготовлених у галузі, на підприємстві;
 - г) асортимент продукції, що випускається.
5. Економічна ефективність спеціалізації і кооперування характеризується:
 - а) поліпшенням якості продукції;
 - б) приростом виробничих потужностей;
 - в) зростанням фондівіддачі;
 - г) зниженням собівартості продукції.
6. Комбінування промислового виробництва — це:
 - а) об'єднання в одному підприємстві різногалузевих виробництв;
 - б) об'єднання у рамках одного підприємства різних виробництв;
 - в) управління різними галузями виробництва (послуг) одним органом.
 - г) прискорення оборотності оборотних засобів.

Література: 1, 2, 3, 4, 7.

ТЕМА 4. Виробничий процес і принципи його організації

Питання до семінарського заняття:

1. Технологія і виробничий процес.
2. Сутність та види технології.
3. Технологічний процес.
4. Види технологічних процесів.
5. Класифікація виробничих процесів.
6. Сутність виробничого процесу.
7. Принципи раціональної організації виробничого процесу.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Технологічний процес виготовлення виробу складається з 10 операцій, частина яких виконується паралельно. Тривалість технологічного циклу дорівнює 6,6 годин. При паралельному суміщенні всіх операцій вона скоротиться до 5,2 години. Розрахувати коефіцієнт паралельності технологічного процесу виготовлення виробу.

Задача 2. Тривалість виробничого циклу виготовлення машини дорівнює 7,5 робочих днів. Тривалість міжопераційних і міжцехових перерв дорівнює 5,4 і 12 год відповідно. Режим роботи підприємства двозмінний, тривалість зміни 8 годин. Визначити ступінь безперервності виробничого процесу.

Практична частина

1. Виробничий процес — це:
 - а) сукупність організованих у певній послідовності дій щодо зміни стану предмета праці;
 - б) сукупність організованих у певній послідовності дій, що забезпечують безперебійність основних виробничих процесів;
 - в) сукупність організованих у певній послідовності процесів праці і природних процесів, у результаті яких вихідна сировина і матеріали перетворюються на готову продукцію;
 - г) процес виготовлення продукції.
2. Обслуговуючі процеси забезпечують безперебійність:
 - а) основних процесів;
 - б) допоміжних процесів;
 - в) технологічних процесів;
 - г) технічних процесів.
3. Виробничий процес складається з таких операцій:
 - а) основних чи технологічних;
 - б) природних;
 - в) обслуговуючих;
 - г) управлінських.
4. Рівномірність випуску продукції забезпечується принципом:
 - а) паралельності;
 - б) прямоочності;
 - в) автоматичності;
 - г) гнучкості.
5. Назвіть характерні ознаки одиничного типу виробництва:
 - а) широка номенклатура виробів;
 - б) періодична повторюваність операцій;
 - в) висока кваліфікація робітників;
 - г) устаткування — універсальне і спеціальне.
6. Партія — це:
 - а) кількість виробів, що запускаються і обробляються одночасно;
 - б) кількість виробів, що запускаються і обробляються послідовно;

в) кількість виробів, що запускаються і обробляються одночасно або послідовно, але безперервно;

г) кількість конструктивно однакових виробів, що запускаються і обробляються одночасно або послідовно, але безперервно.

7. Зазначте методи організації виробництва:

а) поопераційний;

б) автоматизований;

в) серійний;

г) потоковий.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 5. Виробничий цикл і види руху предметів праці

Питання до семінарського заняття:

1. Вплив на організацію виробничого процесу часу виробництва і часу перерв у виробництві.
2. Залежність тривалості виробничого циклу від конструктивнотехнологічних, організаційних і економічних факторів.
3. Визначення тривалості виробничих операцій і стадійних циклів.
4. Вплив організаційних факторів на тривалість циклів часткових процесів.
5. Визначення тривалості циклу для послідовного, паралельного, паралельно-послідовного і синхронного виду переміщень предметів праці в процесі.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Визначити тривалість технологічного циклу обробки партії деталей з 20 шт. при послідовному поєднанні п'яти технологічних операцій, якщо тривалість виконання операцій t має такі значення:

$$t_1 = 20 \text{ хв};$$

$$t_2 = 10 \text{ хв};$$

$$t_3 = 15 \text{ хв};$$

$$t_4 = 11 \text{ хв};$$

$$t_5 = 10 \text{ хв}.$$

Перша технологічна операція виконується на двох верстатах, решта — на одному.

Задача 2. На підставі даних таблиці визначити тривалість технологічного операційного циклу обробки партії деталей із 50 шт. за умови паралельного поєднання чотирьох технологічних операцій. Розмір транспортної партії — 10 деталей.

Показник	1 - операція	2 - операція	3 - операція	5 - операція
Норма часу на виконання операції	8	15	10	6
Кількість задіяних верстатів, шт.	2	3	2	1

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Принципи раціональної організації виробничого процесу на підприємстві за сучасних умов.

2. Склад і структура виробничого процесу на підприємстві.

3. Оптимізація виробничого циклу як один із засобів підвищення ефективності функціонування підприємства.

4. Удосконалення системи управління тривалістю виробничого циклу виготовлення виробів на вітчизняних підприємствах.

5. Вибір та економічне обґрунтування способу поєднання операцій технологічного циклу за конкретних умов виробництва.
 6. Переваги застосування послідовно – паралельного виду поєднання операцій над іншими видами.
 7. Удосконалення організації праці і виробництва на сучасних підприємствах.
 8. Сучасні способи та методи організації виробничого процесу в часі.
 9. Спеціалізація, кооперування і конверсія виробничих підприємств, їх об'єктивна необхідність, показники рівня розвитку та ефективність.
- Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.**

ТЕМА 6. Типи і методи організації виробництва

Питання до семінарського заняття:

1. Організаційні типи виробництва.
2. Характеристика організаційних типів виробництва.
3. Характеристика методів виробництва.
4. Потокове виробництво.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1 У механообробному цеху на дільниці 9 токарних верстатів, на них протягом місяця виготовляються 12 найменувань деталей. Кожна з деталей у процесі обробки на дільниці в середньому обробляється на шести операціях. Визначити коефіцієнт закріплення операцій і тип виробництва на дільниці.

Задача 2 На дільниці фрезерних верстатів (14 одиниць) механообробного цеху протягом місяця виготовлюються 18 найменувань деталей. Кожна із деталей в процесі обробки на дільниці обробляється на чотирьох операціях. Визначити коефіцієнт закріплення операцій і тип виробництва на дільниці.

Задача 3 Визначити необхідну кількість устаткування для виконання виробничої програми токарною дільницею механообробного цеху, виходячи з наступної інформації:

Місячний обсяг виробництва, штук – Вал 600000, Циліндр 500000, Поршень 200000;
Норма штучного часу, хвилин – Вал 2, Циліндр 3, Поршень 4.

Місячний плановий робочий фонд часу одного верстата – 400 годин; коефіцієнт виконання норм на токарних верстатах – 1,1; витрати робочого часу на переналагоджування устаткування 5 %.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Сучасні методи організації виробництва.
2. Особливості застосування партійного методу в сучасних умовах.
3. Організація предметно-замкнених дільниць.
4. Зарубіжний досвід партійного виробництва продукції.
5. Особливості організації дільниць серійного складання виробів.
6. Одиничний метод організації виробництва.
7. Суть групових методів обробки деталей.
8. Форми спеціалізації дільниць.
9. Підходи щодо формування стандарт-плану.

Практична частина

1. Сукупність послідовно організованих дій, що забезпечують безперебійність основних операцій, називають процесом:

- а) основним;
- б) допоміжним;
- в) виробничим;

- г) технологічним.
2. Основною структурною одиницею виробничого процесу є:
- а) робочий рух;
 - б) операція;
 - в) робочий прийом;
 - г) робочий цикл.
3. Найкоротший шлях проходження виробу у межах виробничого процесу забезпечує принцип:
- а) паралельності;
 - б) прямоточності;
 - в) автоматичності;
 - г) гнучкості.
4. Зазначте типи виробництва:
- а) одиничний;
 - б) партійний;
 - в) потоковий;
 - г) серійний.
5. Зазначте параметри поточкових ліній:
- а) ритм;
 - б) коефіцієнт змінності;
 - в) розрахункова кількість робочих місць;
 - г) довжина конвеєра.
6. За структурою поточні лінії можна класифікувати так:
- а) однономенклатурні;
 - б) багатноменклатурні;
 - в) рухомопоточні;
 - г) поточно-стаціонарні.
7. Поточковий метод організації виробництва характеризується такими ознаками:
- а) прямоточністю;
 - б) паралельним виконанням операцій на всіх чи кількох робочих місцях;
 - в) поділом виробничого процесу на операції;
 - г) послідовним виконанням операцій.
8. Ритм — це проміжок часу між:
- а) запуском окремих виробів;
 - б) випуском партії виробів;
 - в) випуском окремих виробів;
 - г) запуском сусідніх транспортних партій виробів.
9. Паралельний вид руху предметів праці передбачає таке:
- а) кожна операція починається тільки після закінчення попередньої обробки всієї партії;
 - б) деталі обробляються частинами партії;
 - в) здійснюється одночасне виконання всіх операцій на робочих місцях.
 - г) використання неперервно діючого транспорту.
10. Організаційні перерви — це:
- а) перерви на обід, відпочинок;
 - б) перерви між змінами;
 - в) час на очікування звільнення робочого місця, затримки в постачанні;
 - г) всі відповіді правильні.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 7. Наукова організація праці
Питання до семінарського заняття:

1. Структура формування трудового процесу.
2. Організація праці та її форми.
3. Сутність, цілі і завдання організації праці.
4. Напрями організації праці.
5. Організаційні форми праці.
6. Організація і обслуговування робочих місць

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Організація праці та основні напрями її вдосконалення.
 2. Поділ та кооперація праці на підприємстві.
 3. Організація обслуговування робочих місць.
 4. Умови праці та чинники їх формування.
 5. Колективні форми організації праці.
 6. Нормативні вимоги до умов і безпеки праці.
 7. Чинники виробничого середовища, що впливають на працездатність людини в процесі виробництва.
 8. Показники, з допомогою яких оцінюється технікоекономічний рівень робочих місць.
 9. Соціально-психологічні та практичні завдання щодо поліпшення організації праці.
- Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 8. Організація допоміжних та обслуговуючих виробництв
Питання до семінарського заняття:

1. Потреба підприємства в інструменті.
2. Ремонтне обслуговування устаткування.
3. Мета і завдання технічного обслуговування та ремонту.
4. Склад транспортного господарства.
5. Організація і розрахунки перевезень.
6. Структурні елементи складського господарства.
7. Класифікація складів.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1 Трудомісткість одиниці категорії складності ремонту механічної та електричної частини устаткування становить відповідно 50 і 12,5 нормо-годин. Дійсний річний фонд часу роботи одного робітника складає 1680 годин. Необхідна кількість ремонтів парку устаткування різних категорій складності протягом розрахункового року наведена у таблиці.

Категорія складності ремонту окремих груп устаткування	6	8	10	12	22	32
Кількість ремонтів у розрахунковому році	15	5	18	20	3	2

Обчислити:

1. Річний обсяг робіт ремонтно-механічного цеху підприємства у нормо-годинах;
2. Середньооблікову чисельність ремонтників (слюсарів та ремонтників окремо)

Задача 2 У механічному цеху обробка деталей здійснюється партіями з використанням паралельно-послідовного та паралельного видів їх руху. Розмір оброблюваної партії деталей становить 45 штук, а транспортної партії — 10 деталей. Нормативна тривалість окремих технологічних операцій (відповідно першої, другої і третьої) дорівнює три, шість та чотири

хвилини. Середній міжопераційний час перерв складає 2 хв. На першій і третій операціях задіяно по одному верстату, а на другій — два верстати. Природні процеси за обраною технологією здійснюються протягом 60 хв. Робота механічного цеху організована у дві зміни по 8 год. кожна. Коефіцієнт календарності - 1,4. Обчислити тривалість технологічного і виробничого циклів механічної обробки деталей, що є складальними одиницями вузлів готових виробів.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Розвиток і адаптація інфраструктури до внутрішніх та зовнішніх змін виробництва.
2. Форми організації інструментального господарства на підприємствах.
3. Зарубіжний досвід технічного обслуговування виробництва.
4. Сучасні тенденції організації інструментального забезпечення виробництва.
5. Основні напрями енергозбереження на підприємствах.
6. Резерви та напрями вдосконалення енергетичного господарства.
7. Сутність, завдання та функції тарного господарства.
8. Напрями вдосконалення внутрізаводських перевезень.
9. Перспективи розвитку складського господарства.

Практична частина

1. Цінність винагороди працівника організації – це:
 1. Передбачення поведінки працівника, який дістав винагороду.
 2. Передбачення ставлення працівника до виконання своїх функцій.
 3. Передбачення ступеня відносного задоволення, що відчуває працівник, який дістав певну винагороду.
 4. Передбачення поведінки працівника.
 2. Теорія мотивації персоналу розглядає дві основні групи концепцій мотивації:
 1. Змістовні та організаційні.
 2. Змістовні та процесуальні.
 3. Процесуальні та матеріально-грошові.
 4. Змістовні та грошові.
 3. Основною формою матеріального стимулювання персоналу організації є:
 1. Премії.
 2. Премії та цінні подарунки.
 3. Цінні подарунки та заробітна плата.
 4. Заробітна плата.
 4. Мотивація базується на:
 1. Потребах і самовираженні.
 2. Потребах і винагородах.
 3. Винагородах і задоволенні окремих людей.
 4. Задоволенні всіх людей.
 5. До первинних потреб відносяться:
 1. Психологічні.
 2. Фізіологічні.
 3. Економічні.
 4. Матеріальні
- Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 9. Організація матеріально-технічного забезпечення виробництва та збуту готової продукції

Питання до семінарського заняття:

1. Матеріальне обслуговування виробництва.

2. Напрями удосконалення матеріального обслуговування виробництва.
3. Аналіз ефективного використання матеріальних ресурсів.
4. Управління збутом.
5. Організаційна структура відділу збуту.
6. Оперативна діяльність по збуту продукції.
7. План збуту продукції.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. На плановий період підприємством укладено договори на поставку металу в обсязі 8 т, а середня вага виробу 0,85 кг. Коефіцієнт використання металу 0,72. 30 % відходів металу можуть повторно використовуватися у виробництві. На плановий період МП має доставити споживачам 7500 шт. металовиробів.

Обґрунтувати виробничу програму малого підприємства з виробництва металовиробів з точки зору забезпеченості металом.

Задача 2. Підприємство споживає будівельний матеріал “А”, який щомісяця регулярно постачається на його склади. На вантажнорозвантажувальні роботи потрібно 2 дні і 1 день — на підготовку цього матеріалу до виробництва. Щоденна потреба виробництва у матеріалі “А” становить 500 кг. Ціна 1 кг цього матеріалу 340 грн. Визначити середню величину нормативу оборотних засобів у виробничих запасах матеріалу “А” в натуральному й вартісному вираженні.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Якість продукції та стадії її формування.
2. Міжнародні системи сертифікації.
3. Особливості формування систем якості на підприємствах України.
4. Зарубіжний досвід управління якістю продукції.
5. Конкурентоспроможність продукції та методи її оцінки.
6. Сертифікація продукції та атестація виробництв.
7. Діяльність Міжнародної організації зі стандартизації (ISO).
8. Мета гармонізації стандартів України з міжнародними системами.
9. Функції системи сертифікації Укр СЕПРО.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
1.	Предмет, мета та зміст курсу	2	-	2	-
2.	Виробнича структура підприємства	8	-	2	6
3.	Форми раціональної організації виробництва	5	-	2	3
4.	Виробничий процес і принципи його організації	5	-	2	3

5.	Виробничий цикл і види руху предметів праці	8	-	2	6
6.	Типи і методи організації виробництва	10	-	4	6
7.	Наукова організація праці	2	-	2	-
8.	Організація допоміжних та обслуговуючих виробництв	5		2	3
9.	Організація матеріально-технічного забезпечення виробництва та збуту готової продукції	5		2	3
Разом		50		20	30
Контрольна робота		10			
Екзамен		40			
Всього		100 балів			

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;
- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);
- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще один бал за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;
- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам від 2 до 4 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття оцінюються викладачем у відповідності до вашої спроможності розв'язувати практичні вправи і робити логічні висновки та визначати варіант прийняття рішення. Якщо ви впоралися з цим завданням, тоді ви можете отримати від 3 до 6 балів за кожне практичне заняття.

Самостійна робота оцінюється викладачем в розрізі кожної теми, що вивчається.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на заліку на якому ви можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів і успішно написали контрольну роботу, то маєте право не здавати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	

64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Орієнтовний перелік питань для здачі екзамену:

1. Організація як процес та як явище.
2. Поняття —організація у зв'язку з виробничим процесом.
3. Загальна концепція організації виробництва.
4. Закони організації виробництва
5. Основні елементи науки організації виробництва
6. Системний підхід до визначення суті матеріального виробництва.
7. Виробнича система – її ознаки та ознаки.
8. Складові елементи виробничої системи та їх характеристика.
9. Виробниче підприємство як складна економічна система.
10. Виробнича система підприємства та її структура.
11. Процес організації виробництва у виробничій системі.
12. Системний підхід до визначення суті матеріального виробництва.
13. Виробнича система – її ознаки та ознаки.
14. Складові елементи виробничої системи та їх характеристика.
15. Технічна підсистема виробничої системи.
16. Технологічна підсистема виробничої системи.
17. Виробниче підприємство як складна економічна система.
18. Виробнича система підприємства та її структура.
19. Процес організації виробництва у виробничій системі.
20. Основні етапи процесу організації виробництва.
21. Основні види виробничих процесів.
22. Принцип пропорційності в організації виробництва.
23. Принцип безперервності в організації виробництва.
24. Принцип паралельності в організації виробництва.
25. Принцип прямоточності в організації виробництва.
26. Принцип ритмічності в організації виробництва.
27. Принцип спеціалізації в організації виробництва.
28. Принцип гнучкості в організації виробництва.
29. Основні типи організації виробництва.
30. Загальна характеристика одиничного типу виробництва.
31. Загальна характеристика серійного типу виробництва.
32. Загальна характеристика масового типу виробництва.
34. Процес праці як основна складова процесу виробництва.
35. Основні напрями організації праці та їх зміст.
36. Матеріальне та моральне стимулювання робітників як напрям організації праці.
37. Зміст основних завдань організації праці.
39. Класифікація трудових процесів за характером впливу на предмет праці.
40. Трудовий процес як сукупність операцій.
41. Організація, планування та обслуговування робочого місця.
42. Виробнича бригада та передумови їх створення.
43. Характеристика виробничої структури підприємства

44. Фактори, що визначають виробничу структуру
45. Вплив характеру технології на виробничу структуру.
46. Методи вибору виробничої структури
47. Технологічна та предметна форми спеціалізації у виробничій структурі.
48. Виробничий цикл і його структура
49. Основні фактори, що впливають на тривалість виробничого циклу
50. Послідовний вид руху предметів праці по операціях процесу
51. Паралельний вид руху предметів праці по операціях процесу
52. Паралельно-послідовний вид руху предметів праці по операціях процесу
53. Балансовий метод планування потреб в енергії.
54. Напрями вдосконалення організації енергетичного господарства.
55. Основні завдання та функції складського господарства.
56. Оцінка ефективності роботи складського господарства.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

Рекомендована література

Основна

1. Боковець В. В. Організація виробництва : навч. посіб. для студ. екон. спец.; Вінниц. фін.-екон. ун-т. Вінниця : ВФЕУ. 2019. 319 с.
2. Козик В. В. Організація виробництва : навч. посіб. К. :Знання, 2011. 222 с.
3. Свелеба Н. А. Організація виробництва : навч. посіб. Львів. комерц. акад. Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2012. 383 с.
5. Никифорок В. А. Організація виробництва : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.; Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, Буковин. держ. фін. акад. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. 407 с.
6. Організація виробництва : підручник / за ред. А.І. Яковлєва, та інших. Харків : НТУ "ХП". 2017. 436 с.
7. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК: навч. Посібник. Укл. В. М. Петров . Харк. нац. аграр. ун-т. Х.: Майдан, 2016. 362 с.
8. Організація виробництва. Круш П.В., Подвігіна В.І., Гулевич В.О. та ін. Підручник. К.: Каравела, 2018. 552 с.
9. Організація виробництва: [навчальний посібник] ; за ред. Г.Є. Мазнева. [вид. 2-ге випр. і доп.]. Харків: Вид-во «Майдан», 2013. 604 с
10. Організація виробництва: Підручник. К.Знання, 2009. 582 с.
11. Петрович Й.М. Організація промислового виробництва: Підручник. К.: Знання, 2009. 328 с.
12. Прохорова В. В. Організація виробництва : навч. посібник . Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с.

Додаткова література:

1. Навчальний посібник для виконання практичних завдань та самостійного вивчення дисципліни “Організація виробництва” укл. Галушак М.П., к.е.н., доц. Машлій Г.Б., к.е.н., доц. Гевко О.Б. Тернопіль, ТНТУ. 2017. 139 с.
2. Скибінська З. М. Економіка та організація виробництва : навч. посіб. К. : Знання. 2012. 299 с.
3. Ткачук І. Г. Організація виробництва за кластерною моделлю : навч. посіб.; Прикарпатський науково-аналітичний центр, Прикарпатський національний ун-т ім. Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Плай, 2009. 279 с.
4. Ястремська О. М. Економіка та організація виробництва в схемах : Навч. посібник; Х. : ХДЕУ. 2002. 140 с.

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rada.gov.ua/>;
2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nlu.org.ua/>.